

„Edinost“

Iz ala enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Kazenski cenik:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na vsako leto brez priložne naročnine se sprava se ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo: enašne številke po 6 stotink (3 n.); i sem Trsta pa po 8 stotink (4 n.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnina in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Par besed o „Zavodu sv. Jeronima“ s pravnega stališča.

Jaz sem pod napisom »Harlekinada ali nasilje« povdarjal, da je italijanski vladi po obstoječem pravu bila sveta dolžnost, da Alacevicha in tovariše iztira ven iz »Zavoda sv. Jeronima«. Isto menenje je zastopala te dni celo »Neue Freie Presse« (ki nam gotovo ni prijateljica!) ter pridodaja ta list, da je avstrijsko poslaništvo interveniralo v tej stvari: ker zastopa isto menenje.

Rektor Pazman je Alacevicha in tovariše tožil torej radi motenja posesti; razprava je bila izvedena že pred osmimi dnevi, ali razsodba še ni izrečena. Tako omahovanje v pravdi radi motenja posesti je — neverjetno! Človek, če tudi noče, mora misliti, da sodnik čaka na instrukcije... Še neverjetnejše je — vsaj po pravnih pojmi v Avstriji — to, kar javljajo italijanske novine o pričakovani razsodbi sodčevi: da rektor Pazman ne bo več postavljen v posest! Tako?! Morda se Alacevichu prisodi provizorna posest?! Ali ostane kraljevski komisar na upravi zavoda? To bi bila s pravnega gledišča naravnost grozota, na kakoršjo se pri nas ni misliti ne more! Kraljevskega komisarja ne bi bili smeli niti imenovati nikdar; še manj pa more isti ostati upraviteljem po razsodbi o motenju posesti! Ako se ta pravda izvrši v zmislu prava in zakona, rektor Pazman stopi zopet v svoja prejšnja prava.

A gospoda »Dalmati« residenti a Roma? Oni od njih, ki mislijo, da jim pripada kako pravo, se morejo obrniti do kompetentnih oblasti. Da se umejemo: oni proti zavodu na roke Pazmana, ne pa zavod po Pazmanu proti njim.

Oni... naval na zavod je bil izveden od 12 oseb; petorica so bili kraljevsko-italijanski podaniki, ostale torej 7 Dalmatincev z domovinskim pravom v avstrijski Dalmaciji. Teh sedem junakov morejo nastopiti pred kompetentnimi oblastmi.

Oni so se konstituirali v dalmatinsko kongregacijo. Ta konstitucija je neveljavna, nična (da ne iščemo drugih razlogov) že radi tega, ker je kongregacija (gostilnik) že leta 1790. zakonitim načinom odpravljena ter je na njeno mesto stopil zavod (koleg za svečnike).

»Dalmatinska kongregacija« ne obstoji; zato morejo oni od »Dalmati«

residenti a Roma«, ki mislijo, da jim pripada kaka pravica, nastopiti pred kompetentnimi oblastmi samo kakor privatne osebe. A te privatne osebe morejo po buli od leta 1790. biti samo svečeniki.

Katere oblasti so kompetentne? Ali je sv. stolica mogla izdati breve od tega leta povsem nezavisno, ali obveznost in pravomoč zavisi od odobrenja italijanske vlade. V prvem slučaju italijanska vlada nima prav nobene pravice ter se »Dalmati« morejo obrniti jedino do sv. stolice; v drugem slučaju ima italijanska vlada pravo, da odobri ali ne odobri breve, ter se »Dalmati«, ako ona odobri, morejo obrniti do nje.

Ako italijanska vlada (v drugem slučaju) ne odobri, a sv. stolica vendar postopa v zmislu novega »breve-a« — kaj potem? To bi bil konflikt med Vatikanom in Kvirinalom, ki bi se završil z zmago onega, ki je — močnejši. No, »Dalmati« ne posezajo v ta konflikt, vsaj direktno ne.

Ako in v koliko v naši stvari kraljevsko-italijanski vladi pripada kako pravo: ali so kompetentne upravne oblasti ali sodišča? Tu gre za fundatio. Gospod X ali Y (svečenik!) misli, da ima kako pravico do ustanove (bivati v zavodu, biti branjen v zavodu, dobivati od njega denarne podpore itd.) — kam se mu je obrniti? Pri nas v Avstriji bi se moral obrniti do administrativne oblasti (namestništvo, ministerstvo, administrativni sodni dvor) in ne do sodišča!

Nu, da je v Italiji za takov slučaj sodišče kompetentno (menda ni) mogle bi v naši stvari nastopiti pred njim (kakor tudi pred administrativnimi oblastmi) samo — kakor smo rekli že gori — pojedine privatne osebe, vsaka v svojem imenu. Ker pa gostinee (hospitium) od leta 1790 več ne obstoji, ampak mesto njega kolegij za svečnike, mogel bi na takov način nastopiti n. pr. Vitieh, ker je ob enem svečenik in »schiavon«.

No, ako bi se (na svetu je vse mogoče) to vprašanje rešilo v zmislu, da zavod ima služiti samo za dalmatinske svečnike? Tedaj... bomo hvaležni gospodu Bogu, da italijanskih svečnikov v Dalmaciji — ni! Tedaj zavod ne bi bil za vse, ali bil bi vendar samo za Hrvate!

Dr. B.

Biskup Strossmayer in zavod sv. Jeronima v Rimu.

V Zagrebu, 6. septembra.

(Dalje.)

»Iz tega more sprevideti Vaša uzoritost — nadaljuje biskup — da nikakor ne pritrujam menenju, da se kapitelj odpravi... Ne pritrujam pa temu menenju, ker hočem, da se kapitelj ohrani, ne samo radi zgodovinskega spomina in časti narodne, da-si sta že to važna razloga, ampak še bolj radi koristi, ki jo bo kapitelj donášal cerkvi in domovini« (Biskupovo pismo kardinalu Vanutelliju od 15. decembra 1890.)

Nu, v kapitlju samem so se pokazali v zadnje čase vzroki njegovega propadanja. Jeden členov je dobil od kongregacije biskupov in redovnikov dovoljenje, da se povrne v domovino, obdržavši beneficij, katerega je užival kakor kanonik sv. Jeronima. Črničica je nenadoma pograbila smrt. V zadnji čas je Parčič dovršil ona leta službovanja v kapitlju, po katerih mu je svobodno povrniti se v domovino in obdržati beneficij pa sta tako v Rimu ostala samo dva člana kapitlja. Poleg tega: po že omenjeni transakciji, potem po odpravi dveh kanonikatov, a posebno radi tega, da se od 1865 ni popolnilo ni edno kleričsko mesto v kapitlju — kapitelj ni imel več one oblike, kakor mu jo je dal s svojim osnutkom Sikst V., ter je s tem v resnici na neki način nehal obstajati.

Ti so bili, poleg drugih, najvažnejši razlogi, da je slednjič tudi biskup odnehal od tega načrta ter privolil, da se kapitelj odpravi ter da se mesto kapitlja in hospicia uvede kolegij. Rački je prodirajočim duhom svojim videl tudi potrebo in možnost, da se na mesto mrtvega hospicia, ki je več ali manje koristil »zboru«, ki je upravljaval njegovo imetje, osnuje zavod za mlade svečnike, ki bi bili voljni delati in dalje izobraževati se v filozofiji, bogoslovju, arheologiji, umetnosti, zgodovini itd., v vseh strokah znanosti, ki imajo ravno v Rimu široko polje in obilnih virov. To misel si je prisvojil tudi biskup Strossmayer, pa jo prvokrat povdarjal v svojem ustanovnem pismu, s katerim je kapitlju podaril 20.000 gld. Izmed ostalih motivov, ki so biskupa doveli do ustanove, navaja on tudi to, da se v zavodu sv. Jeronima ustanovi »kolegij mladeničev, ki bi se v Rimu učili filozofijo in bogoslovje, a nekateri njih tudi umetnost in svobodne znanosti, in bi,

povrnivši se v domovino, širili tu pravi katoliški duh, ki so ga oni crpili na samem viru.« To misel je znal biskup s pokojnim Račkim prenesti v sam »zbor«, ki je upravljal imetje sv. Jeronima, pa so mnogi člani tega zbora zaprosili od papeža Pija IX. l. 1862, da se jim dovoli, da se mesto bolnišnice, ki je bila ustanovljena proti statutom sv. Jeronima, osnuje v zavodu kolegij za odganjanje mladeničev, ki bi se hoteli posvetiti svečeniškemu stanu. Seveda, to ni bil tisti zavod, kakor sta ga snovala biskup in Rački, ali nekaj bi bilo vendar storjenega, da bi se imetje sv. Jeronima koristno porabljal. Papež je privolil v predlog »zbora«, in leta 1863 je bil odprt zavod, v kateri je naš biskup takoj poslal trojico: Angjelka Voršaka, Ivana Vukasovića in Josipa Sića. Ali ni jeden njih ni obstal v zavodu. Sić je v Rimu umrl, Ivan Vukasović se je povrnil še isto leto nazaj v djakovsko semenišče, a Voršak se je premestil v Germanik. Ta zavod ni našel odziva, pa je leta 1871 nehal. Da ta zavod ni mogel obstati, temu je bil glavni razlog ta, da ni bil osnovan tako, kakor ga je namerjal biskup: ker nam v Rimu more koristiti samo zavod za svečnike, ki bi tam nahajali prilike, da dovrše in popolne svojo naobrazbo; da na temelju, ki so ga že seboj prinesli v Rim, dalje zidajo, kakor je storil tudi pokojni Rački, bivši kanonikom v kapitlju sv. Jeronima. Ideja zavoda pa je bila s tem neveljavna poskusom enkrat vržena, pa zato ni mogla tako lahko izginoti. Ko je biskup predložil v upravnem »zboru«, da se dohodek kanonikov sv. Jeronima poveča, se je zopet začelo razpravljati o tem, da se v zavodu osnuje kolegij, ali ne več »klerikat«, ampak kolegij za duhovnike. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 13. septembra 1901

Deželnozbornske volitve na Kranjskem. Današnjemu »Piccolu« brzojavljajo iz Ljubljane večeršnjega dne: Danes so se vršile volitve v kmečkih občinah na Kranjskem. Izvoljenih je bilo 12 slovenskih klerikalcev in jeden slovenski naprednjak. V trebanjskem volilnem okraju, ki voli tri poslance, so potrebne ožje volitve.

Klerikalna stranka je izgubila (?? Op. ured.) dosedaj jeden mandat. V volilnem okraju kmečkih občin ljubljanske okolice in izvoljena sta oba klerikalca, dr. Šušteršič in Povše.

kri — umiranje; lotila se je mojih ušes, v katerih šumi vedno nekaj neznanega, groznega, razburjivega, kakor zadnji vik bitja; mojih nog, ki žele ven, ven, kjer se bo vršil umor; mojih rok, ki se tresejo od poželenja po umorstvu. Kako lepo mora biti, vredno slobodnega moža, ki je več nego drugi in vlada svojemu sreću, ki hlepi po redkih razburljivih užitkih.

22. avgusta. — Nisem mogel več prestajati, umoril sem malo žival, da bi poskusil, da bi vendar enkrat začel.

Moj sluga Janez je imel čizeka na oknu nad mojo uradniško sobo. Vzel sem ptičico v roko, in čutil sem, kako bje njeno srčice. Bilo je gorko. Šel sem v svojo sobo in stiskal jo vedno močnejše; njeno srce je bilo hitreje; ah, grozno in divno, skoro bi jo umoril, a potem ne bi videl krvi. Vzel sem male škarje z fino ojstrino in prerezal sem jej počasi grlo na tri koščke. Odprla je kljun, poskusila me ugrizti, a držal sem jo trdno. Oh, da bi imel razdraženega psa in da bi videl, kako teče njegova kri! Kako lepa je rudeča, svitla kri! Skoro bi jo pil! Tako malo je in ta nesrečni ptič! Nisem imel časa. (Pride še.)

PODLISTEK

Blazen.

Spisal Guy de Maupassant; prevel Radl.

30. junija. — Umor je zakon; kajti narava ljubi večno mladost. Z vsemi svojimi dejanji nam kriči »živi! živi! živi!« Še več, še sama se mori, se pomlaja.

2. julija. — Človek — kaj je človek? Vse in nič. S svojo mislijo je refleks vsemirja: s svojim spominom in vedo je odlolek sveta, čigar zgodovina je v njem. Odsev stvari, odsev dejanj je vsakič človek malo vsemirje v vsemirju.

Potuj po svetu; poglej na narode, in človek ni nič, nič več! Vstopi v ladijo, oddalji se od obrežja, na katerem je polno ljudi, in kmalu boš videl le obrežje. Kmalu ti izgine malenkostni človek, — tako malovreden je. Prevozi v brzovlaku Evropo in ogleduj svet skozi okno kupéja; ljudje, ljudje, mnogo neznanih ljudi, ki mrgole po poljih in po cestah; neumni kmetje, ki znajo le orati zemljo; negnusne ženske, ki znajo le kuhati juho svojemu možu in roditi otroke.

Potuj v Indijo, v Kitaj in videl boš ti-

soče in milijone bitij, ki se rodé in mró, ne da bi pustila več sledi nego mravlja, katero si pomastil na cesti. Potuj v dežele zamorcev, ki bivajo v umazanih kočah; potuj v vroče arabske dežele, kjer se branijo solnea z belo ruto in zapažal boš, da posamičen človek ni nič, popolnoma nič. Pleme je vse? Kaj je človek plemena potikajočega se v puščavi? Kdor je moder, se ne boji smrti. Človek ni nič, svojega sovražnika se pomori: to je vojna. Baš tako so delali že davno in povsod!

Da, prepotuj svet in glej na neštevilna neznana bitja. Neznana? V tej besedi je problem. Umor je hudodelstvo, ker smo zapisali imena v liste. Čim se je človek porodil, zapisujejo ga, dajajo mu ime in ga krsté. Potem je v okrilju zakonov. To je vse! Bitje, ki ni v dotičnih listah, je brez veljave. Bivaj na palju ali v puščavi, na planjavi ali v gorovju, kaj to? Narava ljubi umorstvo, ne kaznuje ga!

Kar je sveto, to je država! Da, to je država! In ona brani ljudi. Človek je svet, ker je v državnih listah. Respekt pred državo, kajti ona je zakoniti bog! Na kolena pred njim!

Mi sami nismo dobili do tega hipa nikakega sporočila o včerajšnjih volitvah na Kranjskem: ne privatno in ne potom c. kr. korespondenčnega urada!!

Vsenemški volilni oklic na Češkim. Volilni oklic vsenemške stranke napoveduje neizprosno boj fevdalizmu, klerikalizmu, lažiliberalizmu in slovanstvu, v prvi vrsti Čehom. Obsoja one politike, ki se umikajo pred slovanstvom ter jih imenuje nestalne značaje, kateri značaji niso sposobni, da bi vodili **ofenzivni boj** nemške politike. S Čehi na Češkem ni smeti sklepati nikakih pogajanj, temveč treba proti njim ofenzivno nastopati. Deljenje češkega kraljestva po narodnostih obsoja oklice najodločnejše, ter pravi, da bi bila taka delitev uspevalno sredstvo za nemško narodnost. Vsenemši vstrajajo na stališču, da ni smeti voditi nikakih jezikovnih pogajanj, dokler ne bo uzakonjen nemški državni jezik! Končni smoter vsenemške politike v Avstriji je ta, da se popolnoma zavaruje nemška narodnost nasproti Slovanstvu. Vsenemši morajo Čehom pojasniti, da ni češki deželni zbor mesto, kjer bi se reševalo vprašanje o razmerju med češko in nemško narodnostjo. Geslo vsenemške stranke o predstojeh volitvah je: Čisto nemško vsenemško in nerazdeljeno.

Nemški narod mora odločiti, da-li se hoče pustiti počešiti, ali ako hoče, kakor mu je usojeno(?), germanizirati nenemške narodnosti!!!

To je program, ki govori jasno. To treba priznati Vsenemcem. Slovanom pa je nujno potrebno, da si drže živo pred očmi, da stranka s t a k i m programom, prevladuje nemške mase in da zagospodari skoro tudi v nemški manjšini najvažnejega deželnega zbora — češkega. Vemo sicer tudi mi, da je to mlada vrveča stranka, ki nima merila za to, kaj bi se hotelo in kaj se v resnici more, ali vendar bi moralo siliti to Slované do skrajne opreznosti in do resnega razmišljanja o svojem položaju in o — neumestnosti dosedanje strategije in taktike svoje: to namreč, da nemške mase lete v naročje stranki, ki je enkrat odkrito, možko, brez figovega peresa neke namišljene in ne obstoječe državne potrebe zapisala na svoj prapor **ponemčeneje Slovanov: čisto nemško, vsenemško, nerazdeljeno!**

Deželnozborske volitve v Galiciji. Na volitvah za mesta je bilo izvoljenih 11 kandidatov zmerne levice, 9 demokratov, 6 konservativcev in 1 pripadnik ljudske stranke. Demokratje so izgubili dva mandata. Maloruskih kandidatov ni prodrli nijeden. To kriči v nebo, v deželi, ki je po veliki večini maloruska. Sicer pa se po teh volitvah prejšnja posest ni izdatno premenila. Sploh je bil za vsesкупno sestavo dež. zbora izid teh volitev brez pomena, ker so že volitve v kmečkih občinah izpale tako, da je vladajoči poljski družbi zagotovljena ogromna večina. Opozicija bo štela vsega skupaj kakih 50 poslancev in še ta opozicija — izvenz tisto malo maloruskih zastopnikov — senič ne razlikuje od večine, kar se tiče razmerja do siromašnega maloruskega naroda. Bog pomoz!

Zavod sv. Jeronima. Tudi Albanci bi hoteli imeti neke pravice do tega zavoda. Kakor poročajo iz Rima, predložil je neki tamnjski Albanci v imenu svojih sorojakov kardinalu Vannutelliju in kraljevemu komisarju v zavodu sv. Jeronima, Susci (Susea), spomenico, v kateri zahteva, da se varujejo prava, ki jih imajo Albanci do zavoda. Svoje pravice pa izvajajo iz dejstva, da so v času, ko se je ustanovil zavod sv. Jeronima, pripadali k — ilirskemu ali slovenskemu plemenu! Na ta način bi slednjič še Prusi lahko reklamirali svoje pravice pri tem zavodu, ker oni so tudi in še bolj gotovo, nego Albanci pripadali slovenskemu plemenu. Sicer pa: kdo so prav ti Albanci? Nekateri jih hočejo reklamirati za Lahe, drugi pravijo, da so popolnoma samostalno pleme, sedaj pa prihajajo sami s trditvijo: da so potomci Slovanov.

Včerajšnji »Indipendente« prinaša dolgo brzojavko iz Rima o zadevi zavoda sv. Jeronima. Brzojavka govori o razsodbi, katere da se proglasi jutri. — Kratki pomen dolgega govora je ta, da se je Lahom začelo svitati, da jim stvar ne pojde tako gladko, kakor so si želeli. — Na Hrvatskem se protestno gibanje proti nečuvnemu nasilstvu na hrvatski zavod v Rimu mogočno razširja in se je raztegnilo že tudi v Bosno, kjer bo v nedeljo velika protestna manifestacija.

Sestanek cara Nikolaja s nemškim cesarjem. Značilno je na tem se-

stanku, da se na pojedinah ni vršila nikaka napitnica, kakor je to sicer običajno ob takih prilikah. Nemški listi se tolažijo kakor znajo in morejo; no, vsa stvar pa vendar kaže precej hladno lice in se človek kar ne more ubraniti misli, da je bil ta sestanek zgolj čin uljudnosti.

Car in Viljem sta prisostvovala vajam nemške mornarice. Ljudstvo je videlo od vsega tega le dim topov na visokem morju. Cesar Viljem je podaril grofu Lamsdorffu, ruskemu ministru za znanje stvari, s katerim je imel dolg razgovor, svojo — sliko. Car pa je grofu Walderseeu podelil red sv. Andreja z meči. — V Gdanskem so zaprli nekoga mornarja, ki je na sumu anarhizma.

Vojna v južni Afriki. Medtem, ko od angleške strani poročajo, da so potolkli Bure v nekaterih manjših in večjih bitkah in da sta se udala Angležem poveljnik Botha in Krügerjev sin, dohajajo pa od krogov, ki so v zvezi s Krügerjem in drugimi burskimi načelniki, poročila, da je stanje Angležev v južni Afriki naravnost obupno. Krüger je baje izjavil, da Buri ne potrebujejo več posredovanja tujih vlasti, ker bi moglo tako posredovanje koristiti le Angležem, ne pa Burom, katerih šanse soje sedaj jako ugodne. — Burski polnomočniki zahtevajo v listu »Indépendance belge«, naj mirovno razsodišče v Haagu izreče svojo sodbo o vzrokih, ki so burski republiki doveli do tega, da je napovedala Angliji vojno.

Atentat na Mac Kinleya. Predsednika Mac Kinleya se stanje stalno boljša; sedaj mu je mogoče zavživati polagoma že jedila in ima jako dober tek. — Anarhist Csolgosz je doma iz Zaira na Poznanjskem, od kjer se je s svojima dvema bratoma pred 20 leti izselil v Ameriko; jeden brat pa je ostal v Zairu, kjer se nahaja še sedaj. — Londonski anarhisti baje obojajo ta atentat, kateremu ne pripisujejo nikakega političnega pomena, temveč ga smatrajo navadnim zločinom. Pravijo, da ni bilo nikakega vzroka za izvršitev takega zločina v državi, kakoršna je republika Severoameriških zedinjenih držav.

Tržaške vesti.

Slovenski unijski škof Julij Drohobecki. Pod tem naslovom javili smo včeraj bivanje presvetlega g. škofa v Trstu. Svoje poročilo popolnujemo odnosno po pravljamo danes tako-le: Presvetli škof križevski, g. Julij Drohobecki, kateri je prišel v Trst na slavnost spuščanja broda »Arpada« v morje, biva tukaj že od ponedeljka zvečer in je prisustvoval vsaki dan sv. maši v cerkvi novega sv. Antona, popolnoma privatno in incognito. Presvetli se je hotel na svoje oči osvedočiti o odnošajih v Rimanjih. Njegov namen je bil, da bi skupno s tržaškim škofom, presvetlim g. Sterkom, bil na licu mesta, da bi skupno vse pregledala in o stanju sv. stolice vsкупno obvestila. Žalibog, je težka bolezen presv. g. Sterka vse to preprečila in tak ne moreta oba v nedeljo biti v Rimanjih.

Bivanje presv. g. Julija Drohobekega pri nas torej ima strogo informativen značaj in je želja njegova, da bi ne vzbujal nikjer pozornosti. Za to ni hotel presvetli služiti sv. maše v svojem slovenskem obredu in ravno tako ni maševal tudi nobeden od obe. gg. svečnikov iz njegovega spremstva. V nedeljo pa, ker je dolžan maševati za svojo škofijo, namenil je darovati sv. mašo zunaj Trsta v tihih Rimanjih, kamor pojde le kakor poverjenik sv. stolice brez namena, izvrševati kakoršna koli jurisdikcijo ali pastirsko službo. O veliki slavnosti pontifikalni maši ne more o tej priliki biti ni besede.

Danes se je poklonila presvetlemu deputacija iz Rojana. Razložili so mu svoje tužno stanje in povedali, da so predložili na posvetno oblast izjavo o svojem prestopu iz latinskega na grško-slovenski obred, in so prosili da bi bili vsprejeti v križevsko škofijo.

Presvetli jim je odgovoril, da mu o tem še nič ni javljeno in ne more nič storiti. — Priporočal jim je, naj bodo trezni in mirni in naj zaupajo v Božjo pomoč in v očetovsko ljubezen sv. Stolice in v njeno pravičnost. Povdarjal je pa, naj ostanejo vedno zvesti poročilom svojih pradedov, ki so neomahljivo ohranili zvestobo do sv. katol. Cerkve in do prejasnega habsburškega prestola!

Za njimi so se poklonili presvetlemu zastopniki tržaških Slovencev, ki so ga hoteli

s tem počastiti kakor škofa bratskega naroda hrvatskega. Presvetli se je z njimi ljubeznivo razgovarjal o tukajšnjih političnih, gospodarskih in verskih odnošajih. Upamo, da presvetli ponese s seboj najboljše utise in prepričani smo, da bo on znal s svojimi bistrimi očmi pravo zadeti, ne zanašaje se na nobena časnikarska in druga poročila. Tako je prav!

Kako malenkostno! V obče se je opazalo, da je tržaški nemški list v vseh svojih sporočilih o slavnostih spuščanja v morje vojne ladije »Arpada« trdovratno preziral oziroma potajeval jednega med najodličnejimi in posebno povabljenimi gosti. To je: biskupa Drohobekega, vladiko križevskega! Kakó nizkotno! — Tem malenkostneje, ko je vladika točno vršil dolžnost uljudnosti do vseh, ki prihajajo v poštve. Če prav koga kaj peče tam v — Rojanu, vendar ne bi smel tega kazati na takov premalenkosten način!

Socijalizem in naši socijalisti. Iz socijalno-demokratskih krogov v Radovljici smo prejeli sledeči anonimni dopis:

»Ker se je začel vaš list hudo zaletavati v sodruga Kopača in Kristana nas je jako vznemestilo, ker poznamo osebno oba sodruga da sta nevmorna delavca na polju socijalnega vprašanja, ker smo jih imeli čast na večih shodih slišati da imata res seree za delavca terpina. Ako Edinosti ni znan program soc. dem. v smislu narodnosti pa malo pogledjte da je edina naša stranka tista stranka katere bode edina izvedla narodni program na podlagi enakopravnosti vseh narodov. Toliko v predvarek Edinosti.

Tudi iz našega bralnega društva bode Edinost kmal zletela.

Odbornik bralnega društva
v Radovljici.

Gospod dopisnik naj nam veruje, da poznamo mi sodruga Kristana in Kopača vsaj toliko, kolikor ju pozna on. Radi mu priznavamo tudi, da sta ta dva kampijona neumorna delavca na polju »socijalnega vprašanja«, samo da mi to njihovo delo nekoliko preciziramo ter trdimo, da je ono negativnega pomena, kakor smo neovržno dokazali v člankih, kjer smo razpravljali o Ferijeve predavanju v našem mestu. Kdor je z objektivno pazljivostjo prečital omenjene članke v zvezi s Ferijeve idejami, je gotovo tudi prišel do jednakega prepričanja, da namreč voditelja socijalnih demokratov, Krisian in Kopač, se svojim delovanjem neizmerno škodujeta — oziroma bi škodovala, ako bi imela dovolj upliva — vsemu našemu narodu, v prvi vrsti seveda ravno revnejšim slojem, kamor spadajo delavci. Prepričan naj bo tudi gospod dopisnik, da je »Edinosti« prav dobro poznan socijalno-demokratski program »v smislu narodnosti«. »Edinosti« pa je zraven tega tudi dobro znano, kako se ta program fakično izvaja, o čemer bi se neznan dopisnik lahko prepričal, ako bi pazljivo in brez predsodkov čital naš list. Našemu dopisniku, žal, ni znano, kako socijalisti izvajajo ta princip enakopravnosti in prepričani smo, da bi, ako ima le še iskrico rodoljubja v sreči, takoj obrnil hrbet krivim socijalističnim prorokom, ko bi spoznal, da tujerodni »socijalisti« v Trstu nič manj ne sovražijo našega naroda, nego najhujši sovražni nam nacijonaleci, le z razliko, da je pri socijalistih tu in tam to sovražstvo do našega naroda še bestijalneje, nego pri nacijonalecih. Tudi to mu hočemo obširno pojasniti in dokazati, ako bo toliko potrpežljiv, da bo čital še par bodočih števil našega lista.

Najamešnejša pa je trditev, da socijalno-demokratska stranka izvede narodni program na podlagi enakopravnosti, ker, ako bi imel neznan dopisnik le količkaj pojma o zgodovini razvoja narodov, moral bi vedeti, da se pravice nikomur ne podarjajo, temveč, da jih treba vedno — in naj že bodo kakoršnekoli hočejo — izvojevati. Ako bi bilo drugače, bili bi absolutni vladarji sami dobroljbo izročili vladu svojim narodom, fevdalci sami razdelili svoja posastva med podložne kmete, kapitalisti sami svoja podjetja med svoje delavce!! Tudi za narodna prava treba borbe, odločne borbe, a baš to obojajo socijalni demokratje in zasramujejo tiste, ki so v borbi za narodna prava! Toliko v predvarek neznanemu dopisniku.

Grožnja, da naš list izleti iz bralnega društva v Radovljici, nam je izvabila le pomilovalen nasmehe na usta. Neznane dopisniku bodi povedano, da naš list ni špekulativno podjetje, da tudi ne dobiva nikakih

materijalnih podpor iz kakega židovskega centralnega vodstva na Dunaju, kakor dobiva kako lažisocijalistično zakotno glasilo, temveč da brezobzirno in dosledno zastopa svoja narodna načela ter si prizadeva, da ista spravlja v soglasje! Ne pa, kakor delajo socijalni demokratje, ki vprašanje povzdige delavskih slojev: umetno, nasilno in lažljivo potiskajo v nasprotje z borbo za etične koristi celokupnega naroda in hočejo zanetiti boj med posamičnimi stanoviti, kateremu boju more biti izid le ta — propad naroda. Za ta svoja načela — in ne iz ozirov na število svojih naročnikov — se hoče boriti »Edinost« tudi nadalje in hoče v tem boju z istimi zmagati ali častno podleči.

»Kultura« in gostoljubje. Vsako mesto, osebnost veče, a posebno še, če je trgovsko in kakor tako shajališče ljudi raznih narodnosti, gleda, da je gostoljubno. To iz dveh glavnih vzrokov. V prvo je gostoljubje kakega kraja do tujcev postulat omike, kulture. Kdor je v resnici omikan, pojde tujcu prijazno na roko in bo gledal, da pripomore, da bo tujcu bivanje v dotičnem mestu čim prijetnejše. Le neolikan človek bo s tujcem neprijazen ali celo oduren. Prijaznost do tujcev je v dolžnost, brez ozirov, od kod je tujec prišel, kake narodnosti je, ali kateri jezik govori. To bi bila etična dolžnost.

Drugi glavni vzrok, zakaj da mora vsako mesto biti gostoljubno do tujcev, je materialen, je — lastni interes. Čim prijetnejše je bivanje v kakem mestu, čim gostoljubnejši so tam ljudje, tim rajše prihajajo tjakaj tujei. S tujcem pa prihaja denar v mesto. Ta denar ostaja v gostilnah, v hotelih, v prodajalnicah, v gledališčih in drugih zabaviščih, od koder se potem razliva v vse plasti prebivalstva: med producente oziroma izdelovalce pridelkov in izdelkov. Eminenten interes vsakega mesta je, da reflektira na pritok tujcev in da jih vabi zlasti s tem: da je mesto na dobrem glasu po prijaznosti in dostojanstvenem vedenju svojega prebivalstva!

Vprašajmo se torej: kake so razmere v našem Trstu? Odgovarjajo-li zahtevam kulture in lastnega interesa, kakor smo jih označili poprej? A kdo naj skrbi v tem pogledu, kako dosežati ta namen? To je zopet naloga — javne vzgoje! Tu ravno pa je rak-rana v našem mestu. Tu javna vzgoja ali naravnost zastuplja mišljenje in čutstva. In v kolikor ne doseže tega, pa ohranja tisti nesrečni kampanilizem! Ljudje ostajajo najivni, obzorje jim ni širje nego jim sega vid lastnega očesa: koliko jih je v Trstu, na tisoče, ki ne umevajo, da je tudi onkraj Opčin nekaj sveta, kjer žive ljudje, snujejo, ustvarjajo in doprinašajo velika dela! Mnogokateri Tržačau je, kateremu se zanimanje za dogodke razteza najdalje od bližnjih Zavelj pa do bližnjega Križa. Takemu človeku se vidi vse čudno, smešno, kar se ne da nategniti na kopito, po katerem živi on sam svoje enakomerno, aberistisko življenje. Takemu človeku se zdi čudno, ako kdo drugi govori jezik, katerega ne govori on sam; ne more umevati navad, ki niso njegove navade, pa tudi če so te poslednje še tako potrebne — reforme. Da takov človek ne more biti tak do tujca, kakor bi moral biti, to je pač umevno. Kjer je mogoče takih ljudi, tako najivnih, omejenih, primitivnih, vzraslih v kampanilizmu, tam občina ne more vpevati, ne more proevitati in nima privlačne sile za tujce in za dohodke, ki prihajajo s tujci.

Žalostna resnica je, ki jo moramo čisto doživljati tu v Trstu, da tu in tam na ulici ne le da niso tako prijazni s tujcem, kakor bi zahtevala omika in lastni eminentni interes mesta, ampak se dogaja tudi, da niti tihega spoštovanja ne izkazujejo tujcu, marveč se mu rogajo. In to je posledica tiste javne vzgoje, za katero skrbi zastupljeno, spekulativno in edino le za svojo umazano korist skrbeče časopisje. To je tisto časopisje, ki spekulira z zlimi instinkti mas, tisto časopisje, ki potrebuje nevednih, najivnih, lahko vernih, sploh: takih čitateljev, ki svoji novini — verujejo vse. Zato hoče to časopisje, da ljudstvo ostani omejeno, brez kriterija, brez lastnega razsodka.... Takim ljudem sploh ne more v glavo, da bi od kod drugod mogel priti človek, ki se z njimi mogel postaviti v paralelo.... Tržaške novine ne morejo rabiti — pametnih ljudi, ljudi širjega obzorja in s kriterijem, ker bi (novine) morale sicer zapreti botog. Od todi pomanjkanje vsake javne vzgoje.... Od todi pomanjkanje prijaznosti do tujcev, kakor jo zahteva dolžna go-

stoljublje — kakor jo zahtevata kultura in lastni interes.

Do teh razmišljanj nas je navel naš prijatelj, o katerem nam poroča prijatelj.

Nedavno temu, neko nedeljo, se je ta naš prijatelj vozil v tramvaju mimo Chiozza. V vozu je bilo tudi nekaj Čehov, ki so, to se umeje, češki govorili med seboj. Jeden v Trstu naseljenih Čehov jih je vodil do »bošketa«. Ko so Čehi stopili z voza, je neki laški falot, kakor da mu je počiti radi slišanih čeških besed, vskliknil: »Grazie iddio, che i tre buldi sono andati...«

Kaj pravite k temu žaljenju tujcev, došlih semkaj?! Ali ni to skrajno barabstvo? Ali ni to zločin na interesu mesta, ako se tujci žali tako nesramno? Je-li morda prepovedano priti v mesto tujcu, ki ne zna laškega jezika...? Tako barabstvo je sad naše javne vzgoje.

Gostoljublje, prijaznost do tujcev je postal resnično, kulture je resnično izobraženemu človeku v srčno potrebo. Ali taka »kultura«, kakor je ta, ki nam jo konservira tržaška javna vzgoja in ki izključa gostoljublje, ni kultura, ampak — bruttura!

Nesreča na delu. Včeraj ob 10. ur zjutraj ponesrečila sta na delu laška delavca 39-letni Friderik Battistini in 18-letni Cezar Bertuzzi, ki sta delala na kopanju jarka za razširjenje brojskega vodovoda blizu rezervara na Greti. Ko sta kopala na dnu jarka, padla jima je na noge velika skala, katera je oba pritisnila na tla. Na obupni krik ponesrečenec so jima pritekli na pomoč tovariši, dvignili skalo in prenesli oba ranjena v bližnjo hišo. Bertuzziju je skala zlomila desno piščal, Battistiniju pa je zmečkala obe nogi. Poklicali so zdravnika, ki je podelil ranjenecema prvo pomoč in ju dal v nosilnici prenesti v bolnišnico.

Preprečena nesreča. Včeraj popoldne vodil je 59-letni voznik Ivan Mahnič dvo-uprežni voz oglja v podzemeljske zaloge mestne bolnišnice. Pri nekem ovinku je voz stisnil Mahniča k zidu, in zmečkal bi ga bil gotovo, da se mu ni posrečilo ustaviti konja. Kljub temu pa se voznik ni mogel zganiti z mesta in bi se kmalu zadušil, da ga nista rešila dva uslužbenca, katera sta slišala njegovo upitje.

Drobne vesti. Ljubitelji suhega grozdja. Včeraj popoldne so aretirali nekoga 60-letnega Josipa D. ki je hotel odnesti iz svobodne luke 2 kilograma suhega grozdja.

Za malo časa potem je neki finančni stražnik aretiral 24-letnega Romana D., pri katerem je našel 1/2 kg. suhega grozdja.

In tretji tak ljubitelj grozdja je 56-l. Bortolomeo P. iz Spljeta. Pri njem so dobili 2 kg. grozdja, ne da bi se bil mogel opravičiti, kje je to kupil. — Vse tri je izprašal policijski oficijal Schnabl, ki jih je potem začasnno spustil na svobodo.

Ranjena na delu. 20 letni Josip Ferfolja, stanujoči v ulici Media, je dobil na delu več ran na levo roko.

28-letni težak Alojzij Nudorfer, stanujoč na Greti št. 316, je dobil istotako na delu, več nevarnih ran. Ob sta Jobila pomoč na zdravniški postaji.

Nehvaležen Tomaž. Predvčeršnjim na večer je prišel neki nepoznan delavec k gospej Ani Dravičević v ulici dei Navali št. 15. ter je prosil tam za kako malo podporo, ker da ni že dva dni nič jedel. Usmiljena gospa Ana, videča ga tako izmučenega in gladnega, mu je dala nekoliko novčičev za večerjo in ponudila mu je tudi prenočišče. Ali nehvaležnost ni znal ceniti dobrote gosp. Ane. Namesto da bi se bil naslednje jutro lepo zahvalil na toliki dobroti, odnesel je pete še predno so njegovi dobrotniki vstali. No, ali ni je odkuril sam, ampak odnesel je seboj tudi eno uro z verižico, vredno 8 kron. Ali smola, — pozabil je tam svojo delavno knjižico! Ta ga je, seveda, izdala. Sedaj vemo vsi in tudi — in to je ravno usodno — policija, da je ta nehvaležnež 22-letni delavec Tomaž B. iz Kopra.

Predržnost. Včeraj popoldne je neki tat, ki čuje na ime Maksimilijan Halupka in ki stanuje v ulici Erta št. 11. (kadar ni v ječi), skušal odnesti eno vrečo fižola iz prodajalnice Ivanke vd. Sager v ulici Scorzera št. 4. Še o pravem času je vodja prodajalnice, g. Anton Gomisel, opazil tatov maneuver, in mu vse preprečil. Tatu so izočili redarju in ta ga je sprovel v ulico Tgor.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 14. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled

naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici S. Anastasio št. 6, hišna oprava; v ulici Nuova št. 5, knjige, botiljke, vaze, pohištvo in in mineralne vode; v ulici Rossetti št. 9, chiffonier; v ulici Boscetto št. 34, konji, kočije in pohištvo; v ulici Rossetti št. 9. in v ulici Acquedotto št. 38, hišna oprava; v ulici del Toro št. 5, hišna oprava; v ulici Giulia št. 10. B. bicikelj.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18°4. ob 2. uri popoldne 22°5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.2. — Danes plima ob 9.13 predp. in ob 8.51 pop.; oseka ob 2.55 predpoludne in ob 3.7 popoldne.

Vabilo na posvetovanje. Podpisani vabi vse častite ude »Delalskega konsumnega društva« pri sv. Jakobu na posvetovanje, katero bo v soboto, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih istega društva v ulici Concordia št. 1 A. Miha Hrvatin.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je ob priliki krsta novorojenega Mirkota Rupelnovega nabrala gospica Anica Nachtigall 4 kron. — Bog živi novorojenca in botre!

Vesti iz ostale Primorske.

× Kadar morajo, tedaj umejo. Pod tem naslovom čitamo v reškem »Novem listu«: »Deželni glavar Istre in poznani italijanaš Campitelli je poslal hrvatskim narodnim poslancem Istre ta-le poziv na hrvatskem jeziku:

»Sklicuje se na prijavo, storjeno v javni seji deželnega zbora dne 3. avgusta v Kopru, da se namreč odzovem splošni želji gg. poslancev, pridržal sem si namreč pravo, pozvati jih na deželnozborsko delovanje meseca septembra, čast mi je pozvati Vaše Gospodstvo v sejo deželnega zbora Istre, ki se bo obdrževala dne 14. t. m. ob 11. uri v začasni deželnozborski dvorani v bivši cerkvi sv. Klare po priloženem dnevnem redu.

Deželni glavar:
Dr. Campitelli.

× Le tako naprej! Pišejo nam: Za vipavsko dolino se bližajo novi, in nadejamo se: srenejši časi. Osobito srednji del vipavske doline pričakuje marsikaj od dveh železnic, ki se graditji sedaj in ki bosti preprežali lep del te krasne doline. Z železnicama pa pride v one kraje, poleg blagostanja, tudi nevarnost za sedanjo narodno posest! Tembolj nas torej veseli, ko čujemo, da se tamošnje naše ljudstvo čvrsto giblje v gospodarskem in narodnem obziru.

Sadjarska razstava in shod, ki ju prirede Brje, Riherberk in Kamnje, nam pričata, da tamošnji narodni voditelji ne spijo, marveč da se resno pripravljajo na nove predružačene čase!

Nekdanji vipavski kmet je bil priden in pošten delavec, a se je ubogo malo brigal za kak napredek, bilo v kmetijskem, bilo narodnem obziru.

Danes je vsa ta divna dolina preprežena z raznimi gospodarskimi in narodnimi društvi in to je sreča za tamošnje ljudstvo!

Vsa hvala možem, osobito pa gospodom učiteljem, ki tako očetovski skrbje za probujo in napredek v kraju, kjer je ravno sedaj skrajni čas, da bodi vsaki domačin na svojem mestu!

Z novima železnicama se namreč pomnoži število tujcev v vipavski dolini; pomnožita se pa tudi trgovina in obrt. Iz sedanjih kmetov postanejo skoraj gotovo kmetje-obrtniki in trgovci, kajti prodajali bodo lahko marsikaj, za kar se danes niti ne zmenijo! S tujci pa prihajajo navadno drugačni kulturni in socijalni odnosi, zato je temveč potrebno, da so domačini na taki stopinji izobrazbe, da vsaj deloma poznajo razne zvijače in sleparije bogatih in prekanjenih tujcev!

Dobro bi bilo, da bi vipavski voditelji skrbeli, da tamošnje bolj revno ljudstvo ne bo sedaj, ko bo imelo sto prilik za prodajanje zemljišč zmetalo istih. Če že mora, da prodaja — prodaja naj za pošteno ceno!

Tujec pride, preišče lego zemljišča, poišče ceno, ki je običajna v tem ali onem kraju, in potem nakupuje cele hribe in doline, z namenom, da bo kasneje vse to prodajal za drag denar!

Če se že torej prodaja, naj po »mogočnosti kupuje domačina in ako prav ni mogoče to, naj tujec — drago plača!

Žal, da so zveze med Trstom in Vipavo neprilicne, drugače bi Tržačani pohiteli v

večem številu, občudovat napredek našega vinogradništva in gospodarstva kakor se nam pokažeta na omenjeni razstavi. Gospodom prirediteljem voščimo najsrčneje dobrega vspeha na blagor naroda. Na srečno svidenje!

B r e j s k i.

Vesti iz Kranjske.

* Postojnska jama dobi olepšavo. Sedanja električna razsvetljava se znatno razširi oziroma se nadomesti z novo moderno elektriško napravo. Novih bo 28 obočnic in 1000 žarnic, tako, da bodo tudi oni deli jame, katere so dosedaj razsvetljevali s svečami, razsvetljeni z elektriško lučjo. Tako bo omogočeno, da se vsaki dan lahko ogleda sijajno z elektriko razsvetljeno postojnsko jamo!

* Russkij kružok v Ljubljani. G. dr. Jenko je priredil v poletju poseben kurz za dame in gospode ter poučeval ruski jezik večkrat na teden popoldne. Predvčerajšnjim se je ta kurs zaključil. Dosegel je najlepše vspehe. Zimski kurs pa se začne koncem tega meseca. Oglasila sprejema g. dr. Jenko.

* Z voza je padel in se ubil hlapec Mihael Dovč iz Male vasi št. 2. Peljal je voz šote in sedel na vozu. V zaspanosti ali pa v pijanosti se je prekuenil z voza in padel na glavo. Na cesti pri Brezovici ga je dobil poleg voza ležati mesar Franc Zimšek, kateri ga je, ker je še dihal, naložil na voz in ga peljal v deželno bolnišnico, kjer je zvečer umrl.

P o »Slov. Narodu«.

* Telovadno društvo »Sokol« v Postojini priredi jesenski izlet v Senožeče dne 15. t. m. popoldne. Izletnike bo spremljala domača godba na godala. Ob 4. uri popoldne bo na odločenem prostoru v Senožečah telovadba na drugo in bradli in skupine. Po telovadbi prosta zabava in ples. Ker je to zadnji letošnji izlet, se uljudno vabi na obilno udeležbo. V slučaju slabega vremena ne bo izleta.

Vesti iz Koroške.

Enakopravnost na Koroškem. Celovski »Mir« je začel prijavljati ciklus člankov pod naslovom »Pravica, kje si«. V uvodu prvemu članku pripoveduje člankar, kako smo Slovenci prek in prek enakopravni, kjer treba nositi bremena, potem pa nadaljuje:

»Vse drugačno, tužno lice nam kaže slovenska stran, ako povprašamo po naših pravicah. Jednakopravni smo z drugimi narodi — ali le na papirju. Kako lepo se čitajo naše temeljne postavbe! Ni je države, ki bi se mogla ponašati z enakimi. Sodeči po naših temeljnih zakonih bi človek mislil, da živimo v zemeljskem rajju. V resnici pa je življenje tod nam pravo peklo. S slovitim členom XIX., katerega je ustvarila prava nekaljena in goreča navdušenost za svobodo in enakopravnost, se dandanes norčuje že vsaki paglavci v nasprotnem taboru. A to bi se dalo še prenašati, ali to hudo peče, da se sodniki sami, svečeniki pravice, kakor so jih nazivali stari Rimljani, ti poklicani branitelji zakonitosti, ne menijo nič, ali vsaj ne dosti za ta člen. In tako gre vsa naša enakopravnost polagoma po vodi...«

Velja kakor pribito, na Koroškem in na — Primorskem. Tudi tu čujemo včasih govoriti in celo čitamo o neki ravnopravnosti, o jamstvu za svobodni razvoj vsake narodne individualnosti v tej državi, ali v praktičnem izvajanju je ne vidiš te slavne enakopravnosti blizu — nikjer!

Razne vesti.

Z gorjačo, samokresom in dvokolesom v Transvaal! 16-letnega urarskega učenca Alfreda Wernerja in 16-letnega realca Leopolda Rodlerja pogrešajo na Dunaju že od 7. t. m. Dečka sta se izjavila svojim tovarišem, da odpotujeta v Transvaal, kjer vstopita v vrste bojujočih Burov. Na to namerjano potovanje v južno Afriko sta vzela seboj gorjačo, samokres in dvokolo.

Zabranjena knjiga. V Lipskem je nedavno izšla knjižica Fridrika Weidmanna z naslovom: »Resnična povest o cesarjeviču Rudolfu« z dodatkom »Pikantni doživljaji iz dunajskega dvornega življenja«. Ta knjiga je v Avstriji prepovedana, in zaplenjena zaradi nemoralne vsebine in žaljenje Veličanstva. —

Naša vlada je naprosila nemško vlado, da naj to knjigo popoluoma uniči.

Amerikanski dvoboj na Dunaju. V torek se je ostrelil v dunajskem »Pratru« neki mladenič. Ta samomorilski kandidat ni hotel povedati svojega imena. Še le po dolgem izpraševanju je vendar izjavil, da je iz Budimpešte in da je slušatelj trgovske akademije. Kakor razlog poskušnemu samomoru je navel »amerikanski dvoboj«.

Draga slika. Američan Pierpont Morgan ima rad lepe slike. Tudi jih drago plačuje. Toda ob vsej tej ljubezni do slik ga preganja nesreča. Imenitno sliko »Vojvodinja iz Devonshire« od Gainborougha so mu ukradli neznanj tatje; našel jo je sicer zopet v Londonu ter jo je kupil iznova. Ko pa jo je pripeljal nazaj s seboj v New York, zahtevali so od njega uradniki pri mitniškem uradu 120.000 kron colnine. V Ameriki je namreč na umetniške izdelke določena 20% colnina od prvotne cene. Ker pa je ukradeno »Vojvodinjo« kupil za 600.000 kron, ne ostaje mu drugega, nego poseči še enkrat v žep. — Uradniki zahtevajo baje tudi ono colnino, katero je »pozabil« tat plačati, ko je tihotapsko bežal z dobrim lovom iz Amerike na Angležko.

Upor turških vojakov. Turška vojaščina se je uprla, ker že več mesecev ni dobila nobene plače. Vojaki v Drinopolju hočejo zažgati guvernerjevo palačo, ako jim takoj ne da denarja. V Monastiru v Makedoniji so meščani sami plačali vojake, da so rešili mesto, in v Seio, v Mali Aziji, so se vojaki postavili častnikov in jih zvezali, dokler ne dobe palač. Pravijo, da denarne težave sultanu kratijo spanje v zadnje čase.

Brzjavna poročila.

Cesar Fran Josip na vajah.

GORNJI MIHOLJAC 13. (B.) Njegovel. cesar se je podal ob 7 1/2 uri zjutraj na mesto vaj in sicer proti Poreu; spremljali so ga prestolonaslednik rumunski in tu bivajoči nadvojvode. Vreme je deževno.

Vojna med Kolumbijo in Venezuelo. SAN JUAN DE PUERTORICO 12. (B.) Jeden iz Venezuele pripluvši parnik je donesl novico, da so vsi venezuelski delavci od 14. do 60. leta primorani vstopiti v vojske.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 13. (B.) Brzjavka lista »Times« iz Pretorije pravi, da so bili Buri v minolem tednu v vshodnem Transvaalu jako delavni. Koncertrirali so se ob jezeru Schriessie in okolo Amsterdama z očitnim namenom, da uderejo v Natal.

Sestanek med carjem in cesarjem Viljelmom.

HELA 12. (B.) Ob zaključku vaje je car Nikolaj zaprosil cesarja Viljelma, naj sporoči nemškemu brodograditelju izraz njegovega posebnega zadovoljstva. Ob 7. uri zvečer se je brodogradje povrnilo na prostor pri Hela, kjer je zasidrano.

Atentat napredsednika Združenih držav.

BUFFALO 12. (B.) Ob 3. uri in pol popoldne izdano poročilo pravi: Stanje predsednika je istotako, kakor včeraj zjutraj. Mac Kinley toži le radi utrujenosti, uživa zadostno mero hrane. Zvečer ob 8. uri in pol izdano poročilo pravi, da stanje predsednikovo na večer ni bilo povsem dobro. Hrana, ki jo je predsednik zavžil, ni dobro prebavljena, žila ni bila zadovoljiva, no, pozneje se je stanje nekoliko zboljšalo; rana izgleda dobro. Predsednik spi mirno.

BUFFALO 13. (B.) Vsi ob postelji predsednika zbrani zdravniki so izjavili ob 3. uri zjutraj, da je stanje predsednikovo kritično.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da

je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-

varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov bliščeči lak za podove

v četrto nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatli.

Ces. in kralj. privilegirana
tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENDT

Zaloga:
Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.
Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)
Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Od brata Hrvata!

Čč. gg. Žnidaršić & Valenčič
prva kranjska tovarna testenin
v Ilir. Bistrici.

Moja patriotska dužnost nalaže mi, da Vam izrazim podpuno priznanje vrhu pri-poslanih mi makarona.

Isti su izvrstne kvalitete te nadnašaju u tome pogledu sve, koje sam došele od raz-nih tvrdkah imao.

Osobito priporučam trgovcem Hrvatima „makarone“ gospode **Žnidaršić & Va-lenčič u Ilirskoj Bistrici, Kranjska**, jer ista gospoda vjerni svom materinjom slavenskom jeziku imaju napisane na kartonima lih »Slavenski«, te stoga nije nam sada nužda uzimati kot stranaca, koji nam šalju »makarone« sa napisom mađjarskim, talijan-skim i. t. d.

Ovu moju izjavu možete, ako želite, v javnost dati.

Vladimir Gorsetić
trgovac
Požega, Hrvatska.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danas naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-pravljene. Pivo I vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Pozor stariši! Snažno zakrpani čevlji prihranijo nove, kar popravlja prav točno in po nizki ceni vratar hiše št. 3, na trgu S. Giovanni, tik lekarna Leitenburg.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv van specialist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na de' elo in drobno franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Pekarna in sladličarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčice. Sprejema v pecivo bodisi testo za naveden kruh ali sladčice. Za-loga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Redka prilika!
300 komadov za samih Mk. 3.

Ena krasna dobro idoča ura s 3 letnim jamstvom in lepo verižico; 1 krasna garnit, gumbov za srajce ovratnik in manšete iz double zlata; 1 fina škatljica za cigare; 1 eleg. brušuro žepno ogledalo s finim glavnikom; 1 beležnica v angleškem platnu; 1 eleg. brošura igla za dame iz prima double zlata; 2 gumba od simili briljantov; 1 krasna pozlačen prstan z imi-tovanimi biseri za dame, ali gospode; 1 najboljša novčarka z usnja; 1 krasna špila za kravato se simili briljanti; 1 dobrodišeče milo; 20 angl. predmetov za dopisovanje in še 200 komadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno potrebni. Teh 300 predme-tov za samih Mk. 3 z uro vred, ki sama toliko velja razpošilja samo nekaj časa po povzetju.

Skladišče Opava (Šlesko).
Poštno predalo št. 15

Pri ogledu 2 zavrtkov dodam lep noč z 2 resili brezplačno.
Kar ne ugaja, denar nazaj.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam
se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.
A. Thierry-ja stolistno mazilo
2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:
A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“
v Pregradi, Rogotec Slatina (Rohitsch-Sazerbrun).
DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. -- BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. -- ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.
Na drobno se vdobiva povsod.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Najboljše

stiskalnice za grozdje

in OLJKE so naše stiskalnice najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno naj-boljše delovanje, ki prekasa vse druge stiskalnice.

Najboljše avtomatične paten-tovane trtne brizgalnice proti peronosperi

„SYPHONIA“
ki delujejo same od sebe, ne da jih bilo treba goniti.

Avtomatična briz-galnica.

Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za mastiti in obirati grozdje, stroji za su-šenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.

Slamorenica, ročni mlini za žito v raznih veli-kostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.
Dunaj, II./1. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer še nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Zaloga strojev in tehničnih priprav.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjetij vseh vrst.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „OTTO.“

Motori na veter in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Razne pipice. Predmeti od gome. Stiskalnice za gro-

zdje in oljkn, čistilnice, rešetalnice, pine za delatr surovo maslo kakor

tudi vsi drugi poljedelski stroji. Železe traverse in kolesa. Cement »Port-

land« in »Romano. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja in mornarstvo.

Gostilna Fr. Valetič,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slo-venskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se na-hajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarški mojster.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2**, nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

V najem se odda

hiša in krčma z velikim hlevom, ležeča v Lokvi ob skladovalni cesti, eventualno neko-liko zemljišča. Več se poizve pri upravi »Edinosti«.

Prazne vinske posode

iz hrastovega in kostanjevega lesa, ki so bili ravno kar v rabi, prodaja po nizkih cenah tvrdka

Leopold Feiner in brat, Trst,
(Skladišče v svobodni luki 26. I. nadstr.)

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRJE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrole zaveda za kemično analiziranje, ovlaščene od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dejati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najkrajša vina.

C E N E:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu	34 "
Fino vino iz VISA	34 "
Vino Opollo	38 "
Belo vino iz VISA	40 "

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Novo tržiško pogrebno podjetje

se je premestilo

s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osobe ter vsprejema pogrebe ka-teregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikoršnobodi vozov pri spremljevanju pogrebov na pokopališče.

Anton Baretto

sodar

TRST — Viccolo Cieco št. 4. — TRST
naznanja slavnemu občinstvu, da ima v zalogi staro in novo vinsko posodo od 20 litrov višje. Izgotavlja vsake vrste posodo in v sodarsko stroko spadajoča dela. Se priporoča rojakom v smislu gesla: Svoji k svojim!